

Виховання творчої особистості як головне завдання системи освіти в постіндустріальному суспільстві

М. С. НАУМОВ

Харківська національна академія міського господарства

Виховання творчої, всебічно розвиненої особистості є головним завданням системи освіти в постіндустріальному суспільстві, оскільки, на нашу думку, дозволить розв'язати проблему відврваності виробництва (як матеріального, так і духовного) від істинних потреб людства. У сучасному світі збільшується попит на вузькокваліфікованих фахівців, які можуть збільшити прибутки власного підприємства, одночасно завдаючи значних збитків суспільству в цілому. На глобальному рівні ця проблема знайшла відображення в концепції «золотого мільярду», відповідно до якої, наявних ресурсів достатньо для нормального існування населення лише провідних країн світу. На думку багатьох науковців, зараз спостерігається цілеспрямована робота з руйнування «приречених» країн (населення яких не входить до «золотого мільярду») шляхом негативного впливу через засоби масової інформації, розпалювання локальних конфліктів, поширення шкідливих товарів тощо. Відповідно, спостерігається парадоксальна ситуація: чим кваліфікованішим є працівник, чим краще він виконує свої професійні обов'язки, тим більшої шкоди він завдає суспільству.

Імовірна причина такого стану справ криється в змісті навчальних дисциплін (які, здебільшого, слабо пов'язані між собою), а також способі їх викладання (студенти сприймають матеріал без належного осмислення). Традиційна система навчання сприяє вихованню користувача, а не творця. Метою такого навчання є передача студентам енциклопедичних знань. До того ж, переважає інформація у мовному кодуванні, що ускладнює перехід до власної уяви та інтуїції. Як наслідок, студенти не формулюють свої припущення і, відповідно, не перевіряють їх. Усе це перешкоджає розвитку індивідуальних творчих здібностей та обумовлює зневіру у власних можливостях.

Джерелом творчої активності студентів є інтерес до процесу і результату своєї праці. Активізація пізнавальних мотивів потребує постійного оновлення змісту навчальних дисциплін, удосконалення структури занять, посилення міжпредметних зв'язків, впровадження нових методів навчання та форм самостійної роботи. Особливе місце тут займає використання проблемного методу навчання, оскільки

саме при його застосуванні студенти творчо засвоюють інформацію й оволодівають навиками самостійної творчої діяльності.

Творчий потенціал педагога ґрунтується на нестандартному пошуковому підході до організації навчального процесу, його постійному вдосконаленні, а також створенні власних методик, які найбільш повно відповідають особливостям викладача та враховують надбання сучасної педагогіки.

У цілому, активізація творчого потенціалу потребує створення у навчальному закладі відповідного психологічного клімату, який би сприяв розвитку інтелектуальних, професійних та соціальних якостей студентів, адже творчість за жодних умов не може виникати під примусом.

Зазначені заходи, на нашу думку, зможуть істотно знизити ризики, які несе становлення постіндустріального суспільства, адже лише студенти, які творчо ставляться до навчання, зможуть не тільки знайти міждисциплінарні зв'язки, а й відокремити гуманістичні завдання від суто меркантильних.